

ฉบับที่ ๑

ฉบับที่ ๑๖๘

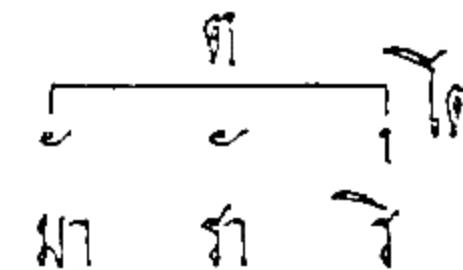
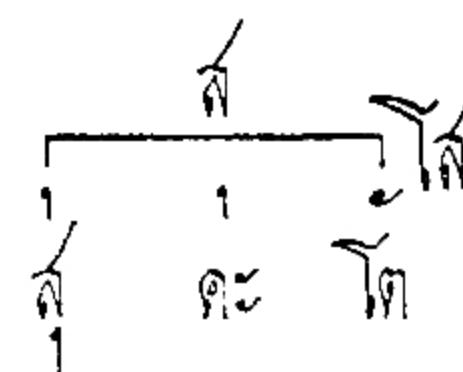
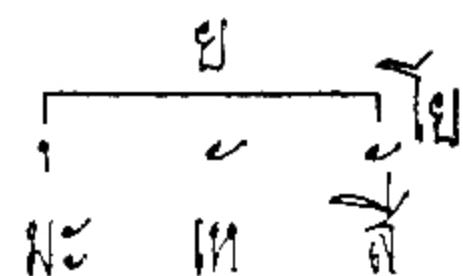
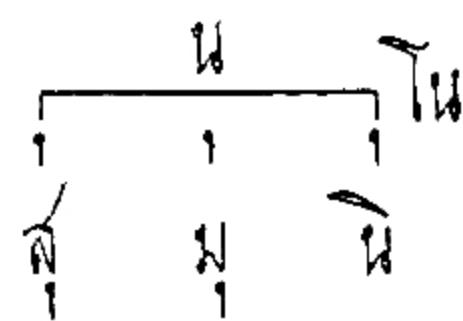
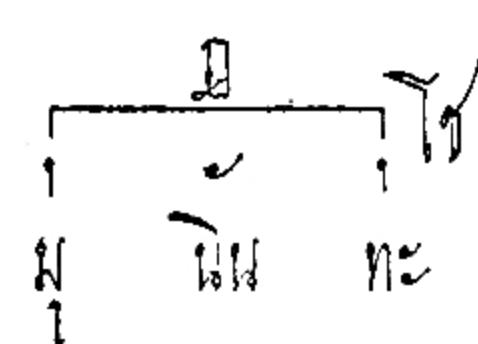
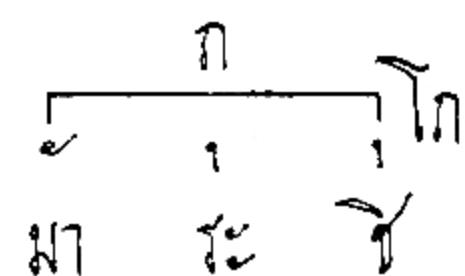
๑ จะกล่าวถึงนักดนตรีในคัมภีร์วุต โทหัย
กุลบุตรจะศึกษาคิดนักดนตรี ต้องเรียนรู้ให้เข้าใจคังรุดะหุ
แลกนะก่อน ๆ คังรุแปลว่าคำหนักคำช้ำ คือสระทข่า ออ อา อิ
อู ๆ ๆ เอ แอน ไอ ไอ โอ โอ เอ เหล่านี้สำเนียงหนักและสำเนียง
เบาสำนึ้เป็นคังรุ สระทมนี่ถูกหิทกำกับอย่างไร คือ คำ อุ อิง ก
จัดเป็นคังรุ อกชรปลายบทกจัดเป็นคังรุ ๆ จะหุ แปลว่าเสียง
เบาเสียงเร็ว ศุรุรศะเสียงสน คือ อิ อุ อะ ฤ ฤ จัดเป็น
จะหุ สำเนียงภาษาไทย คำ เอะ เอ แอง ก็จัดเป็นจะหุ มีค่า
ในวุตโทหัยบังคับไว้ว่า สังโยคอาทิตย์โขจะ นิคคะหิทะปะ โรมะโย^๑
คังรุวัชโภปะทันโตวา รัตโสูญโญมตตุโกลุชุ แปลว่าคำทัน
สังโยค ๑ สระทขะ ๑ ทวอกชรมนิถุหิทประจា ๑ อกชร
ปลายบท ๑ เรียกว่าคังรุ และรุนน์เสียงหนัก สองมาตรฐาน
ลั้นฐานงดังนี้ ๑ อกชรอนนอกจากคังรุ คือ รศสะเสียงสน จัด

เป็นลงทะเบียน และหุนเสียงเบา มาตราเดียวมีสันฐานทรงดั่งน้ำ
กุบุรุรุคุรุจะหุแด้ว จึงเรียนให้รู้คณะต่อไป คณะแปลว่า
หมู่ ก่อรวมคุรุจะหุเข้าเป็นหมู่ ๆ กัน เรียกว่าคณะ และคณะ
นั้นนี่ ฉ คณะ ในคัมภีร์กุตโตหัย มีการบังคณะดั่งน้ำ
ศัพพ์คำนนาทีคุรุจะหุ ภะยานชัมันตะคุรุชะสา มชัมันตะคุรุ
ระเตเทญชะ คณานาโโคคุรุ โลจะหุ

แปลความว่า อะนะนี ๔ อะนะ ๔

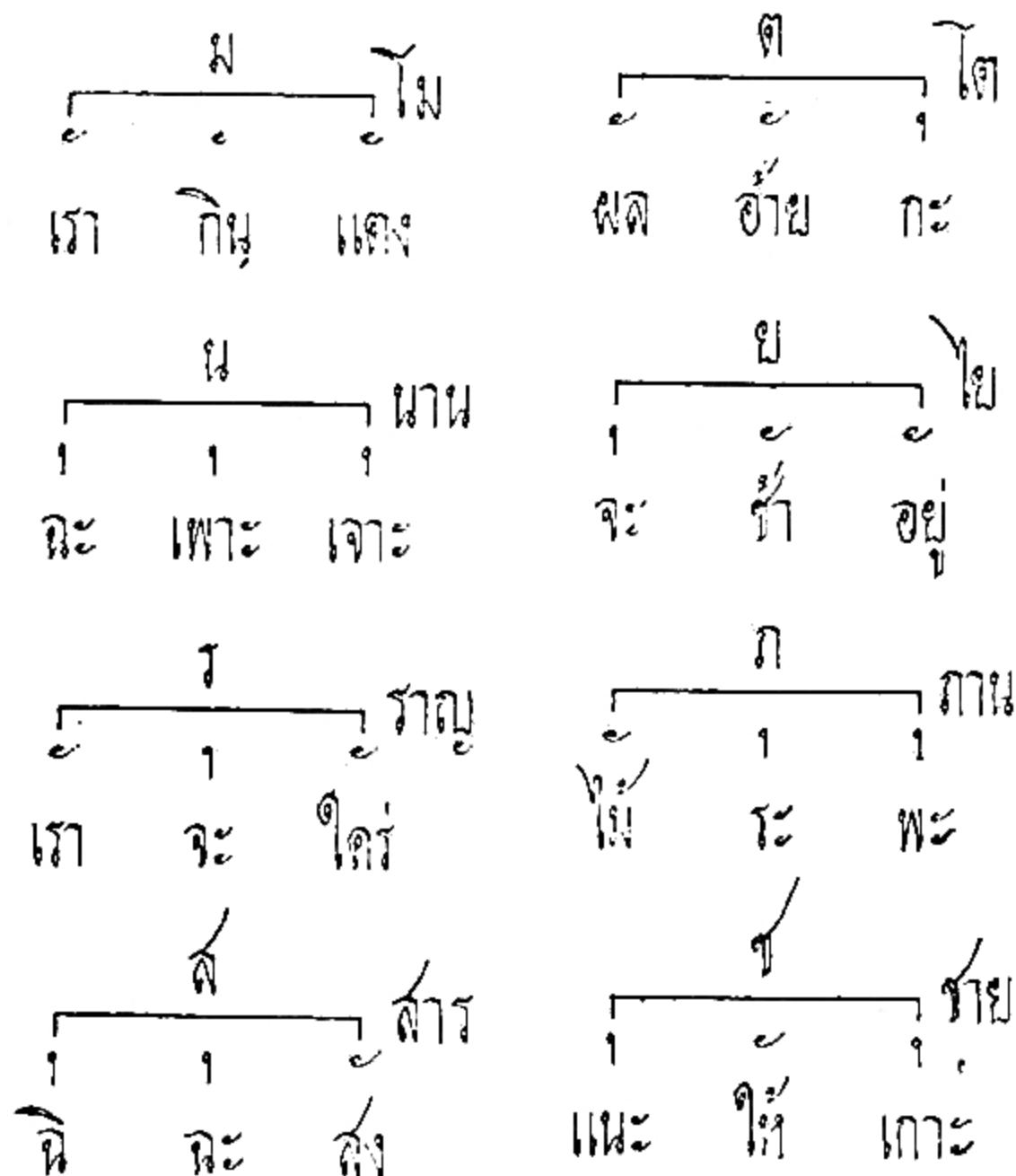
อะ อะนะ นี คุรุลั่น	อะ	อะ
อะ อะนะ นี ละหลั่น	อะ	อะ
อะ อะนะ นี คุรุอยู่ตัน	อะ	อะ
อะ อะนะ นี ละหอยู่ตัน	อะ	อะ
อะ อะนะ นี คุรุอยู่ท่านกลาง	อะ	อะ
อะ อะนะ นี อะร้อยทางท้าย	อะ	อะ
อะ อะนะ นี อะหอยูก้ามกลาง	อะ	อะ
อะ อะนะ นี อะหอยูก้ามกลาง	อะ	อะ

ท่านเจ้าค้ำเทียนและนามทั้งค่ำคราค้ำส่าย
เพื่อจะให้เล่าจ้าจะจะง่ายดังนี้

แบบจะจะค่ำคราอย่างนี้

បណ្តុះបណ្តាលការងាយនៅវា

ໄຕລັງຈໍາດະນະ

๑ ມະນະຄະຮອງລ້ວນ

ເງື່ອນດັບ

◎ เมื่อกลับมาสังเղารก็จะหอบะหนะ

ໃຊ້ແມ່ນຍໍາ

ข้ามภูแล้ว จังศึกษาให้รู้ถักชนิดนั้นห่างๆ ต่อไป แลกตอน
ฉบับนั้น ในคัมภีร์อุทโธทัย ท่านจัดไว้มากมายหลายประเภท
คือมาตราพฤติอริยานั้นพาก ๑ อัมสะสมพฤติพาก วรรณ
พฤติพาก ๑ บัญชาชาติพาก ๑ ในพากอริยานั้นที่ไม่กำหนด
ถักช่วง กำหนดแต่มาตราคะณะที่ใช้ในอริยานั้นที่จำเพาะ & คะณะ
คือ ภะคะณะ ๑ ฐะ คะณะ ๑ ສະคะณะ ๑ ນະคะณะ ๑ ดดคะ

เสีย ๑ คงแต่ ๒ คงรุ่ง ๑ นั้นคะณะเพมจะหุขนเป็น ๔ ลงทะเบ ๑
เพรากว่าจ้าเพาะใช้คะณะจะ ๕ มาตราอิรยาฉันท์มาตราพฤติน
จะคิดเป็นกลอนภาษาไทย ทำยากคิดยาก ด้วยเป็นของบังคับ
มาตรา ท่านใช้ชุมอยู่แต่ในบทกวีภาษาสามัญ ในคำไทยนักปราช
บางพวกท่านก็คิดเล่นบ้าง แต่ว่ามันอยู่นัก ได้เห็นอยู่แต่ท่านรุ่ง
สมเด็จพระปรมานุชิต ท่านทรงไว้เป็นแบบที่ในวัดพระเชตุพน
นิมอยู่หลายบท กุลบุตรจะไครรุ๊ก็จะไปลอกมาดูเดิม

ฉบับมาตราพฤติ

- ๑ ในอัมสะสมพฤติ ใช้คะณะคล้ายกับมาตราพฤติ
ต่างแต่หากานต์ บังคับให้เสมอ กัน เมื่อนกันกงคากาเท่านั้น
- ๒ ฉบับวรรณพฤติ มีกำหนดอักษรลงแต่ ๖ อักษรเป็น
บท ๑ สบทเป็นคากา ๑ ทวีชนไปตามลำดับบูรณถึง ๒๑ อักษร
เป็นบทบังคับคะณะและครุลະหุ เสมอกันทั้ง ๔ บท ไม่เปลกกัน
ใช้คะณะ ๔ ตามที่แยกไว้ในข้างตน วรรณพฤติน มีชื่อฉันท์
ตามหมวดอักษรลงแต่ ๖ อักษรชนไปจนถึง ๒๑ อักษร แต่จะ
หมวด ๗ มีชื่อฉันท์เป็นอันมาก ถ้ากุลบุตรจะไครรุ๊ให้กว้างขวาง
ก็จะศึกษาในคัมภีร์วุฒิトイห้ยเทอยู่ ท่านนักปราชบูรณแต่ก่อน
ท่านได้ตรวจตราเลือกสรรแล้ว ท่านคงเลือกคัดเอาแต่ฉันท์ชั้น
คะรุมาก และมีคะณะสัมผัศ์ไฟเราะเรยบเรียง พอยจะคิดง่ายแต่ง

ง่ายในภาษาไทย มาตั้งไว้เป็นแบบในจินดามณี คำพูดภาษาไทยน มีลักษณะค่า ค่ารุ่มราก เพราะฉะนั้นผู้จะแต่งกจนนั้นท ต้องเป็นผู้รู้มากถูกพากยภาษาต่าง ๆ คือจะคือพากยเป็นตน จะไดยกเยอองหาคำให้ต้องกับคำณะแล้วจะลดหุตามบังคับฉบับนั้น

๑) แบบฉบับทท่านคัดเขามาใช้เป็นแบบนน คือ อินทะชิระฉบับนั้น ๑ トイภะฉบับนั้น ๑ วาสันติดอกะฉบับนั้น ๑ มาคนฉบับนั้น ๑ ส์ทหุดละกวพิพฉบับนั้น ๑ ส์ทหะราฉบับนั้น ๑ หกอย่างเท่านโดยมาก ๆ

๒) อินทะชิระฉบับบทหนึ่ง ๑ อักขระ มตะคะณะ ๒ ชะคะณะ ๑ คะรุปุลัยบท ๒ เม้มอนกันหง ๔ บท เป็นค่าต้า ๑ ตัวแบบบทบังคับดังน

อินทาทิกาตาวะชิราชะค่าโโค ๔ แยกคะณะดังน

ต	ต	ร
อ น ท า ต ิ ก า ท า ว ะ ช ิ ร า ร ะ ด า โ โค		

๓) อินทะชิระฉบับนั้น ๑ ลั่น้ำ ๑๑ ถ้าแต่งเป็นคำคิ บทหนึ่ง ๑ อักขระ คงที่ไม่ต้องแยกย้าย ถ้าจะคิดเป็นคำไทย บท ๑ แบ่งเป็น ๒ กจนน ๗ ต้น & คำ กจนนปุลัย ๖ คำ สอง กจนนเป็นบท ๑ ลีบทเป็นบท ๑ มีสมผศทรรบกจน คือ

ปลายกลอน ๓ รับปลายกลอน ๒ ปลายกลอน ๔ หงกdon ๕
เป็นกdonขัน ไม่ต้องรับกับบทได้ ปลายกลอน ๖ รับปลาย
กลอน ๔ จะแต่งไปสักเท่าได้ ทั่วบศัมผศเป็นอย่างนั้นเสมอไป
นักประชัติเบาะราชนห่านผูกด้านไว้ เพื่อให้กุญชูตรเจ้าคำเป็น^๕
^๖แบบดงน ๗

๑๓) กฤษดาญช์ฉันอ้ม	ศิริกราบสุเบญจางค์
แห่งบาทสุบทาก	บทรัชเจษฐาฯ
๑๔) แห่งองค์พระขัดต์โดย	รสนารถนาถฯ
ปืนเกจ้าอยุทธยา	บุรีรัมย์กรุงไกรฯ
๑๕) เป็นที่พำนกนิฯ	ชัยคำต้าสบไสมย
พระเดชภูรุ่งไนย	การเกียรติโภพฯ
๑๖) ของห่านถูกถวัณคะณະ	แฉคำรุจจะหุ่ไม้เคลื่อนคลาศ
ควรจะเด่าจำไว้เป็นแบบได้จริงฯ	
๑๗) จำนวนคนจนหลัง	คดชนดงนฯ
๑๘) ในกรุงสยามเทพ	ยะมหานครศรี
นามเพมพระบูร	อมรรัตนโกสินทร
ผาศักดิ์สนุกนเทยบ	สุทัศนเทพมหานน
คณเกย়ংพระจชรน	ทรงจอมสร้าไถยฯ
๑๙) แบบอินทรวิชชระฉันท์	ด้านฯ ๑๑ จบเห็นฯ

๙) เล่าเลศเหตุหากแสร้ง เชกสรร

อินทะชิระฉันท์ เช่น

ล้านมันบโดยวรรณ สิบเอ็ด

โดยแบบเบาเรานช์ เชิดอ้างออกแสดง

๙) อุเปนทะจะชิระฉันท์ จำนวน ๑๑ คล้ายกับอินทะชิระ
ต่างแต่คำณะต้น เป็นชะคำณะตัวบทแบบดังนี้

๙) อุปากิกาสาวะ ชะตาชะค่าโถ แยกคำณะดังนี้

ก	ก	ก	-
อ ป า ห	ก า ล ะ ว	ช ะ ต า ช ะ ค า	โถ

ฉันทnakแต่งเป็นกลอนคำไทยได้ ด้วยมีครุมากฯ

๙) โตภูกงฉันท์ ๑๒ อักษร เป็นบท ๔ บทเป็นคณา
มีเศษคำณะรวมกัน ๔ คำณะ ตัวบทแบบดังนี้ อิธะโตภูกงมัม
พุชิเสหิมตัง แยกคำณะดังนี้

ก	ก	ก	-
อ ร ะ โ ต	ช ะ ก ะ ม ั ม	พ ุ ช ิ ช ิ ต	

ก	-
ห ิ ล ล ล	

มีเศษคำณะ ทง ๔

ฉบับที่

๑๗๒

๑ ໂຫຼກະນັ້ນທີ່ລຳນຳ ແລ້ວ ສະກິດລຳນຳຄໍາໄຫຍ້ດໍາເນີນ

ກລອນ ๖ ສອງກລອນເປັນບາທ ເລື່ອການສຳຜັກຕົກ ๓ ກລອນ ๒
ຮັບປັບລາຍກລອນຕົ້ນ ປລາຍກລອນ ๓ ຮັບປັບລາຍກລອນ ๒ ກລອນ ๔
ສັ່ງ ບາທແບບເບົາຮານທ່ານວາງໄວ້ເປັນອໝາງດັ່ງນີ້

๑ ວຽດເຊີ່ມວິດ ວຽດທີ່ພິກາດ
ວຽດທີ່ມີຮານູ

๑ ວຽດເກີຍຮົດຕະໂປ ປາໂຮສຸປະກະໄກ

ວຽດຄົງຄ່າໄດ ພະຈິລາສປະກາ

๑ ວຽດຄຸນອົງເວັດ ສຸວິເສດຂະໜາ

ວຽດວິສຸນໜຸ່ມຫາ ຈະຕຸກໆອົມຫັນຕົ້ນ

๑ ອັນທັນ ມີຈະໜຸມກວ່າຄະຫຼວງ ຈະກິດເຂົາແຕ່ກາໜ້າໄຫຍ້
ຈັກນີ້ໄດ້ ຕ້ອງອາໄສຮົມຄອງພາກຍິນເປັນພັນ ດິນແບບຄຽງເຄີມກີ່ໃຫ້
ຄໍານົມທັງສັນ

๑ ກລອນນັ້ນທີ່ໂຫຼກະນັ້ນ ສຳແນ່ຍັງ

ສີສະຄະແນະເຮັ່ງ ເຮັ່ງບ້ອນ

ຄາບາລະຫຸເສີຍງ ເສີຍດໂວງ້ອງ ອອກເວຍ

ສຳຜັກຈັດແຈກຄ້ອຍ ແຫວດອ້າງອໝາງເຫັນ

◎ ในฉบับด้านนี้ ๑๙๘๔ ข้าพเจ้าเห็นเป็นด้านนี้เพราะ
นัก ๒ บท ฉบับอนุทงษ์ ๑ กุชังคะปะยาด ๑ พม่าคิดคำกิตติ
สยามภาษาไทย

๘) ฉบับอินทวงศ์ เก ปักษา เป็นบท มีบทแบบดั้งน
ศายินทางวังสำคัญทัตถะชาชรา แยกคงณะดั้งน

ពិ	និ	វិ	ធន
០ ០ ១	០ ០ ១	១ ០ ១	០ ១ ០
សា មិន កែ ស៊ី កែ កែ តុ ដ្ឋាន កែ កោ ទេស កោ			

◎ กลอนเที่ยบแบบบุราณไม่ได้วางไว กุลบุตรคิดทำ
เที่ยบทามแบบบังคับเทอญ ๆ

៩	១០	១១	១២
៩ ៩ ៩	៩ ៩ ៩	៩ ៩ ៩	៩ ៩ ៩
ក វ គ	ប ន ព	រ ន ក	ទ ន ី

ท่านคงนับเป็นยะคะณะ ๗๘๔. คือว่างะคะณะเรียงกัน
๗๙๕. ยะคะณะเท่านๆ

- ◎ ဂလອນເທິຍບແບບບຸຮາণໄໝໄດ້ວາງໄວ ກຸລບຸຕົກພຶກຄົດ
ທຳເທິຍບຕາມບັນດີກະນະເຫຼືອນູ່

◎ ອັນທັນນັ່ງນາມອອກອ້າງ ອິນທວງໝ
ອັນທັນນັ່ງນາມກຸ່ງຈົງກໍ ປະຢາຕເຢືອງ
ລຳນຳສືບສອງຄົງ ຄວາຮົດ
ສົ່ມຜັສຄະນະເບ່ອງ ບອກແຈ້ງຈຳນວນ

◎ ອັນທັນສັນຕະລິດຖານ ແລະ ພົກຂຽນເປັນບາທໜັງ ສົບາທ
ເປັນຄາດໜັງ ນີ້ແບບທົດທຳ ວຸທາວະສັນຕະລິດລະກາຕະກະຊາຊະຄາໂຄ
ແຍກຄະນະດັ່ງນູ່

၁၂၈၁ ၁၃၀၅ ၁၃၀၆ ၁၃၀၇

ପାତ୍ର କାହିଁ କାହିଁ

- ◎ บังคับประมวลนั้น ภำคบณัท ๒ ชະคบณัท ๓ ที่ ๔
ครรภุปจายบาท ๒ ฯ ภะสันตะดิกกัน ถ้าจะแต่งเป็นกลอนคำไทย
เป็นล้าน้ำ ๑๔ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ กลอน ดำเนินกลอนนั้น ๙
คิม วุฒาภัสสันตะศักกา ดำเนินกลอนปจาย ๖ คูณประชานช
คากो ๒ กลอนเป็นบาท ๑

๑) กำหนดที่รับสมัผศ ปลายกลอนทัน ไม่ต้องสมัผศ กับบทได ปลายกลอนที่ ๓ รับสมัผศปลายกลอนที่ ๒ กลอนที่ ๔ ส่ง กลอนที่ ๕ เป็นกลอนขึ้นปลายกลอนที่ ๖ รับปลายกลอนที่ ๔ ฯ

๒) จะทำสักเท่าได ที่สมผศร้อยกันไปอย่างนราไป กลอนเที่ยบของบุราณ ท่านวางแผนไว้เป็นแบบดังนี้ ฯ

๓) ปางเต็จประพากะนະกะนานต คิชรินทระโภษฯ พฤกษาะดกวะพรร ณุประดับประดาษเที่ยว ช้อขอຍระเบဉบกະประกิด ณุประกอบประดับเขียน บานແບঁงศুມາດয়নুরামেয়ন ณุประنمประนঁถব্য ใบบঁৃত্রะการกลประดับ แคลচৰেওচৰুমহায คือເສວଡন্ত্রৰবৰৰায ৱত্নংকং বঁশু শ্ৰিয ॥

๔) กุดบুตรজงเจ้าจำไว้เป็นแบบเด้อ ทรงคิดทำเที่ยบ ให้ข้านาญ เทօญ ॥

๕) ถាৰ্নাসিবস্তৈৱৰং	สาঙ্গ
ໂডিয়েন্দৰাণ্যক	যৈয়ঁ হৈ
ৰাস্তান্তৰিক	ং মেিলি নীনা
ছেলুপ্রাচৰিদেয়েন্দৰ	ঢুকতুঁ তামখন্বন

អ	អ	អ	ឃ	ឃ
១ ១ ១	១ ១ ១	០ ០ ០	១ ១ ១	១ ១ ១
អេ អេ អេ	ឃេ ឃេ ឃេ	កា ឃ៉ែ អោ	ឈី ឈី ឈី	ឈី ឈី ឈី

- ๑๕ นิกรวิหคเมือง ร้องใจแล้วรู้สึก ใจรุ่งเรือง
 ๑๖ นิกรวิหคสปีสมย ร้องรำงไพร วนศศستان ใจ
 ๑๗ นิกรวิหคชั้นบาน ชุมพะสมการ ภารเตดฑูร ใจ
 ๑๘ นิกรวิหคประเขียงขอ บินณอ้มพร กิริณเรียง ใจ
 ๑๙ นิกรวิหคเมินเมียง ศบพทจำเรียง มีราดด
 ๒๐ คำเนินกุดอนตน คำ กุด กุดอนท์ ๒ ศักดิ์ ใจ
 ๒๑ ศรีอุป ๓ คำ ครับล้าน้ำ ๑๕ ใจ

◎ มา เทอญอย่าถอดห่อ ถอยหลัง
 ลิ ขิตใบบีบบัง บอกแจ้ง
 นิ ติต่อเติมรัง สุณดิศัย สอนนา
 ฉันท์ ระเบียบระบบแกลง กล่าวไว้วานดุ
 ◎ สหทุลละวกพัฒนท ๑๕ ยกชรเป็นบท ๔ บท

ព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃ និងការស្វែងរកព័ត៌មាន និងការបង្កើតរូបរាង

៩ ន ៩ ត ៩ រ ៩ ត ៩ ន ៩ ព ៩ ក
ជ័ ក៉ែ លេ ធម មេ ប់ ថ សំ ភោ ធម គោ តាល៉ែ កេ សេ វិ ក កិ ព ព័

ปลายก่อน ๒ พั้กับปลายก่อนทัน เศศสร้อยส่งสมผ้าไป
ปลายก่อน ๓ รับเศศสร้อยปลายก่อน และรับก่อน ๓ เศศ

ฉบับที่

๑๗๘

สร้อยส์ ถึงจะคิดสักเท่าไหร่สมัครอยู่กันดังนั้นเสียไป ดู

แบบเบาะร้านห่านวางไว้ดังนี้

๑๙ ๒๕๖๒ เป่องบันในงานนี้เด็กๆ งานนี้

และการนา

ให้ครัวริน

๓ นานามจฉะก็รายคคร้ายนุจราภิล

แยกสารแผลศิน

มุนคง

๔ กุ้งกังมังกรกรกูกูนแดกูนพิลกปอง

แหงฟ้าดเอนยนของ

ฉะฉาน

๕ ฉันทดานเนินกดอนตัน ๒๒

กดอนทษอง

๖ เสศสร้อยหงหง ๒ ครบคำน้ำ ๑๙ จบส์ทุลละวิกกพิตะฉันท์

๗ ส์ทุลวิกกพิตะน

นามฉันท์

ตามระเบียบแบบบรรพ

บอกไว้

สีบเก้าอักษรบัน

เป็นบาท หนึ่งนา

แม้มแต่งกลอนไทยใช้

เช่นเบ่องแบบครุ

๘ ส์ทุลราฉันท์ ๒๑ อึกชร

เป็นบาทหนึ่ง ๔ บาท

เป็นค่าต่า ๑ กำหนด ๑ คะณะประชุมกัน คือ นะคะณะ ๑

รีะคะณะ ๑ ภะคะณะ ๑ นะคะณะ ๑ ยะคะณะ ๓ เรียงกันไป

พระยาศรีสุนทรโวหาร

๑๗๙

ແຄນຢະຕິທິກໃນທ່າມແບບທັງຄົນ ໃນວຸດໂທທີ່ດັ່ງນີ້ ນາງການໄຟ
ໄຟຕະຣະເຍື່ອຕິດ ມຸນຢະຕິຫຼາ ສັ້ກະຮາກິຕິຕາຍັ້ງ ຢະຕິທິກທ່າ
ແພກຄະນະດັ່ງນີ້

ນ	ຂ	ກ	ມ	ຍ	ຍ	ຍ
ນາ ກາ ໄ ໂ ໂ ໂ	ຂ ຂ ຂ	ກ ກ ກ	ມ ມ ມ	ຍ ຍ ຍ	ຍ ຍ ຍ	ຍ ຍ ຍ

◎ ສັ້ກະຮາດນິ້ນທິນ ດ້ວຍແຕ່ງໃນຄໍາມຄອກເປັນດ້ານໆ ๒๑
ອັກຊຽດຮັງ ຫຼື ດ້ວຍແຕ່ງໃນຄໍາໄຫຍຈະວ່າ ๒๑ ອັກຊຽດໄມ້ໄດ້ ຕ້ອງວ່າ ๒๑
ຄໍາ ແລະບາທໜ່ງແປ່ງເປັນ ຕ ກລອນ ກລອນ ຕ ຄໍາ ກໍາທັນດສົມຜົກ
ປລາຍກລອນທໍ ແ ວັບປລາຍກລອນທັນທໍ ຕ ກລອນ ຕ ວັບປລາຍ
ກລອນ ແ ປລາຍກລອນ ຕ ສົ່ງ ແລ້ວທັງຂັນໄໝມເປັນກລອນທໍ ແ
ປລາຍກລອນທໍ ແ ວັບປລາຍກລອນສົ່ງ ປລາຍກລອນທໍ ແ ແລກ ຕ
ໃນກລອນທໍ ແ ວັບປລາຍກລອນທໍ ແ ປລາຍກລອນທໍ ແ ສົ່ງ ຈະແຕ່ງ
ສັກເກົ່າໄດ້ ທສົມຜົກຮອຍກັນອ່າງນີ້ເສັນອີປີ ຕາມແບບກລອນ
ບຸຮານທ່ານວາງໄວ້ດັ່ງນີ້

๒๑ ໂຄມລເດືອຍຮາຊັນທ້າວາ	ປຖຸມກຸສຸມບານ
ງານຕະກາງ	ປານປະດັບດາ ແ
◎ ບັດເຜັນຄົນຈົງອນເກາ	ຈວິວຈາຕຣມາ
ຮູຖານພາກ	ຫອນຂ່າຍ ແ

๑๙	เพื่องพุ่งเส้าคนมีเกสร
บินประเยียงขอ	สกัดคนภาร
ภะหาชุม ๆ
๒๐	เกดออกกลาจันต์ไตรช่วงม
นวนะทะกาม	คดะนะระลະนุณ
ฉบับฯ
๒๑	สัหราบอกซือช
เอกสารพอกษอักษรบัน	เชิงฉันท์
นาทเบอง
๒๒	พร้อมแบบระบะเบียนสรร
สำมผัสจัดແයบເຍອງ	สวนสอบ ໄວ້ນາ
แยกຄົວຄວຈຳ
๒๓	แบบฉันท์เห็นໃນแบบເບາຮາณ	ທ່ານຄັດມາຈັດໄວ
๒๔	ອິນທວຊີຣະฉັນທໍລຳນຳ ๑๑	ໂຕຖຸກະฉັນທໍລຳນຳ ๑๒
๒๕	ຕິດກະฉັນທໍລຳນຳ ๑๔	ມາດັນດັນທໍລຳນຳ ๑๕
๒๖	ສັຫຫຼຸດລະວົກພະຍັນທໍ
ລຳນຳ ๑๕	ສັຫຫຼຸດລະວົກພະຍັນທໍ
ລຳນຳ ๑๖
๒๗	ສັຫຫຼຸດບຸຕຣອຍາກຈະຮູ້ໃຫກວັງຂວາງ
ນະເຫອນູ ຈະປັດກັນດັນທໍເຫັນ ๆ	ທ່ານຄັດໄວດັງທແກມາເຫັນ
ກົງຈີກໜາຄົມກົງກຸດໂຫຍໍ
๒๘	ฉบับເຄສລັກໝານ໌
ທ້າແບບระบະບົບນວ	เชิงฉันท์
ฉบับແຈ້ງ
๒๙	ພອເພຍງຈະນຳບັນຸ
ເພຍຽພາກຫາກຈັດແກລັງ	ບູນເດັກ ໄດ້ເຮັຍ
๓๐	ກລັ້ນໃຫ້ອຢ່າງເຫັນ	ກລັ້ນໃຫ້ອຢ່າງເຫັນ

๑) แทนจะว่าในลักษณะภาษาพย์ต่อไป คำกลอนอย่างหนึ่ง
มีด้านสำคัญกับฉบับที่ แต่ไม่กำหนดครุฑุ กำหนดแต่สัมผศ
กลอนพดกันเท่านั้น ท่านเรียกว่าภาษาพย์เพราะชักมาแต่คัมภร
ภาษาชาววิจាសนี และลักษณะภาษาพย์ในคัมภรนนกมมาก หลาย
อย่างหลายล้านคำ นักประชแท่โบราณท่านเลือกคัดมาใช้ แต่
ภาษาพย์ไฟเราะ แล้วง่ายในคำไทย ซึ่งใช้อยู่ชากชนนนน คือ^{๔๘๘๙}
ภาษาญานด้านา ๑๑ ภาษาฉบับด้านา ๑๖ ภาษาสร้างคณา ๒๙
ใช้แทรกแหวงปะปนกับคำฉบับบ้าง ใช้คละกับคำโคลง เรียกว่า
ภาษาหกโคลงบ้าง ใช้แล้วพังภาษาเป็นหนังสือสดหานองบ้าง
มีอยู่โดยชุม ภาษาญานล้านคำ ๑๑ นั้น ท่านซักเอกสารนในมีทั่ว
คำหลวงมavaang ไว้เป็นแบบ ในคันคามณดังนี้

๑) ครนเขากหกเช้า ชัยบ่าเต้าไปตามชาย

ลกไม่ใจกรันงาย จำงายราชขอปืนฯ

๑) เป็นใจงามมาค่า ออยูจวหาตอกดางคิน

เห็นกูนให้ดิน มาดูเคลนนเพอไดฯ

๑) ที่๓ กลอน ๒ รับปลายกลอนทัน ปลายกลอน ๒

สั่ง ปลายกลอน ๓ รับสัมผศสั่งกลอน ๒ ที่๒ ฤาที่๓ กลอน ๔

รับปลายกลอน ๓ ร้อยสัมผศสั่งนเสนอไปฯ

◎ กาพย์ล้าน้ำ ๑๒ มีแบบในการพย์สาระว่าด้วยคนดังนี้
นิสินในกะคະวะรุราชชะมูเด ระทะนาสะนะเกกະดิมาระชะโย ฯ
นาหหนงแบ่งเป็นสองกลอน ตัวเนินกลอน ๒ ทุกกลอน ที่ ๓
กลอน ๒ รับสมัผศ์ปลายกลอนทัน ปลายกลอน ๓ รับสมัผศ์
ปลายกลอน ๒ ปลายกลอน ๔ ถึง ร้อยกันดังนี้ราไป ดูแบบ
ดังนั้น ฯ

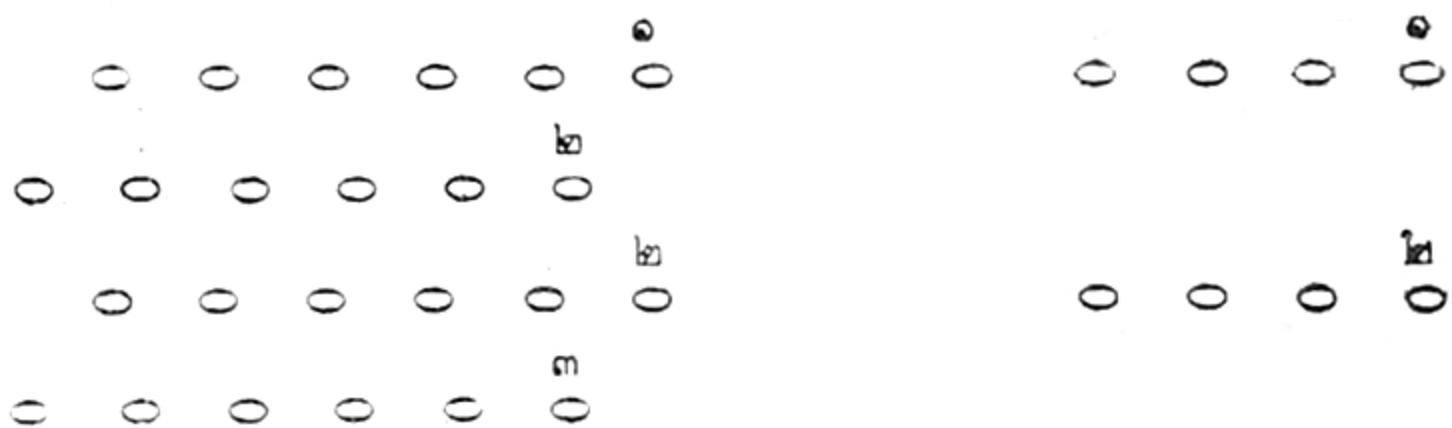
◎ ปางเส็จๆ อุ่นพ้อ สนะภูวนะเพียรภูด
ร่มโพธิพฤกษ์มูด ทุมราชะ โพรงพราย ฯ
◎ ทรงขอรคະวะชิรา ภูมภลากัญหనุ์มารหาดาย
ให้ม้วยมอดแลวอคาย บมคินดำรงคง ฯ
◎ กาพย์ล้าน้ำ ๑๒ น ท่านไม่ไคร่จะแต่งให้ เพราะ
ว่ากลอนคล้ายกับกาพย์ ๑๑ ท่านใช้กาพย์ยานี้เสียชุม ฯ
◎ กาพย์ล้าน้ำ ๑๔ เที่ยบว่าสันตติดกันที่ มีสมัผศ์
อย่างเดียวกัน แต่ไม่กำหนดคະรุดะหุ ดูกกลอนเที่ยบเป็นแบบ
ดังนั้น ฯ

◎ โ้อเรียนนิราชอรพู เสนอยื่พมาเเรมไกด
หัวทรงกระสันสุดจะอาใจย ฉะลุงแทบจะวายชนม์ ฯ
◎ เคยแนบบรรทบอุระถอนอม นิหารแอบอุรากด
ดูลเกยข่าวกระหวัดดูสกน นิกรกุมประทุมถัน ฯ

พระยาศรีสุนทรโวหาร

๑๗๙

- ๓ นาสารธรรมลักษณะ ทฤษฎีการประดิษฐ์
ข้ามกามกมลฤทธิ์กระสัน ประสมสมสุวัตถิ ฯ
- ๓ กายฉบับงำน้ำ ๑๖ ไม่มีครุฑุ กำหนดแต่กลอน
พักกัน ดำเนินกลอนตน ๒ กลอนกลาง & กลอนปลาย ๒
ปลายกลอนกลาง รับปลายกลอนตน ปลายกลอนปลายส่ง
แล้วลงขันใหม่ ปลายกลอนรับ ปลายกลอนส่ง ร้อยสัมผัศกันไป
อย่างเดียวกัน

ตัวบทแบบบูรณาท่านแต่งไว้ดังนี้ ฯ

๓ ชุมชนตัวคณานาจชุด

ชเนกมฤคเคียง ฯ

๓ พยค祚พยค祚รายเรียง
กธอนครหنمคริมคราง ฯ

๓ หงดินกรินทรดุกดนวาง
ແດປັງຈຽວດ້ານກົນ ฯ

๓ ฉະນະວະນາດຝາດຝັນ
ແລຊູກົນອີຍແລ່ນແນມ ฯ

มຖาອນນຕ

ชົມຄູໜຸ້ມເມືຍ

ຕຮະແຕຣນແລ່ນພດາງ

ເຄດັກຸດອົບັນ

ฉบับที่

๑๘๔

๓ กษัตริย์ต่อรดมานาแคม
กปนด้วยโโคถิกเกลิง ๆ
๓ ลังหสหมเม่นรานเริง
กระต่ายกระแตเจจน ๆ
๓ ศบสตัวนาเนกอนนต์
อรัญญิกาอาไศรย ๆ
๓ กพพย ๑๒ เป็นสองอย่างด้านในกจอนตรง ๆ ไม่มี
กจอกชรัดงเข็นบททวามานอย่าง ๆ ๑ ขันตันกจอนตรงแต่บท ๒
ไปมีกชรชาเกยกปลายกจอนหลัง
ทุกกจอน ท่านเรยกชื่อว่า ฉันทบ้านภาคบริพันธ์น้อย ๆ
บทแบบเบาระณดง ๆ | เพราะพรรณมาแปنم
๒ ๔ วงเดย์กจอนเชิง
ในพื้นอารัญ
สองคำสามคำเสنمอยู่ไป
เสด็จประดิษฐานใน
๑๖ แม่นสาศดาวอมไทร
ดุ๊สตมังแม่นสวรรค์ ๆ
๑ แม่นสาศดิสมบตอันนต์
พิพิธโภไคสรย ๆ
๑ โภไคสรรยามากมุด
ชนนตเนองบริหาร ๆ
๑ บริโภคประดับนฤมาล
บัพทอมเพริดพราຍพรรณ ๆ |
|---|--|

◎ พระยเพริศร์ศรีมีจารัสวรด
โฉมประภาพพิมด	จารัสเจ้มสายสวรรค์
◎ พิมานทองทิพโสกน
มนีประดับชั้นกาจย ๆ	โສกาคยไหรญ
◎ ชั้วชประญาการากัญน
วิมลดามาศคำเกิง ๆ	แแกมแก้ววิชดาว
◎ ตากลยงเทพยบันเทง
สำราญสำฤทธิสมบูรณ	บันทางสำเริง
◎ สมบัตพพัฒเพยบภูด
โขดิเสวยศุขสารต	เพยบเพญไพบูลย
◎ ศุขสวัสดิสรรพแสงศุ่งขาว
ดุริยคนตรบ้าเรอห	ซังคตระการ
◎ บำรคพชนรุมเยอ
ฉกามะเทพยมปาน	รุมเยคศุขเดอ
◎ บมิปันดุศิพมาน
ดเรกพนพรรณา	พิมลโอพาร
◎ พรรณาอักษรอนันทา
เป็นนาคบริพันธ	อนันทเทยบอักษรอา
◎ ฉบับนานาคบริพันธ ฉบับ๑๖สรรเชริญสมบัตดุส
กฤษณ ๑๖ นแด ท่านเรยกว่า บทดับงบ้าง บทรากษาพิพากษาง ๆ	

- ◎ ก้าวยักษ์ ท่านเรียกว่า สุรากณาจ ไม่กำหนดค่าธรรมะหุ้นคืบแต่ก่อนสมัผัสพดกัน มีบทแบบในการยاسر วิจารณ์ดังนี้
- ◎ สุรากณา ศุโถกณา ระปีรโก สมมະนะสี กิวันทะโน สะเรกโน รัตตินทิวงศ์

○ ○ ○	+	○ ○ ○	+
○ ○ ○	*	○ ○ ○	*
○ ○ ○	*	○ ○ ○	*
○ ○ ○	*	○ ○ ○	*

๒๘ สุสาระโภ มหิทธิโก มະหะอสี สุทาทະจก กະลกขะณี ဂะรหาระ
ဂะรันทะชา สุสิลະເສුງ สුංໂລກະເຂුງ สුංໂගະහາ กິດສະໂລ
ກະໂທສະມາ ນະໂມහະກາ ວົມຕົກໂກฯ

◎ ดำเนินก่อนส ๓ ก่อน เป็นบทหนึ่ง กำหนด
สมัผัสพดกัน คือปลายก่อน ๒ รับปลายก่อนหนึ่น ปลายก่อน ๔
รับปลายก่อน ๓ ปลายก่อน ๕ รับปลายก่อน ๔ ปลาย
ก่อน ๗ ลง ดุจบทแบบเบาระดังนี้

๒๙ สรวณชີພຂອດວຍ

บังคมโดยหมาย	ກັກດີກາມຍໍ
ເສົ່າຈຳນອນດັ່ງທ	ຈຳແນກນິຍມ
ວິນຸກຣມ	ເພື່ອໃຫ້ແຈ້ງແຈ້ງฯ

◎ ชั้งเสด็จตามในย

ในวุฒิโตทัย	คณะสำแดง
บุญบุษติ	ลัญญากรແດลง
กำหนดโดยฯแคลง	นิพนธ์ฉบับฯ

◎ ถวายด้วยปะภูพห้อ

ปราโมทยมานค์	รัตติรัตน์
ดอนชัย	พระบาทภูวนา
ยกนารถมหา	คุณาปราชการฯ

กุดอนกาพยอ่ายหงหนงคำเนนกุดอน & คล้ายกับคำนำ

๒๙ แต่เป็น ๔ กุดอน คำนำ ๓๖ ทรรบศัมผศกົດກັນ ห່ານເຮັກ
ວ່າ **กาພຍບັນໄມ້** ຕ້ອງນີ້ໂຄລົງກຳກັບດ້ວຍຕາມແບບເບາຣາດັ່ງນີ້

พระเกี้ยวดิรุงพຸງເພື່ອງ	ภาษา
ຫວັດວິນທຸກທຳ	ນອບນ້ອມ
ทรงนามพระເອກາ	ทศรถ
กระນັຕະຍມາຂນພຣົມ	บໍ່ເວັ້ນສັກຄນ

◎ ຈັກແສດງพระເດືອນ ອົງຄ່າໃຫຍນຖະເປົ່າ ປິ່ນເກລົກງຽງສົງ
ຜ່ານເຫັນຍຸທອຍາ ເຮັດພຣະເດູກາ ຫວທອງຂວານີ້ ອັນຕຽຍໄພຣ
ບໍ່ອາຈານ ດ້ວຍພຣະສົມກາຣ ແລ້ວ

◎ ห່ານໄດ້ໄປປະບາບ ເກຮັງພຣະອຸນກາພ ດັວນທຸກທະນາ
ທ້າວຮາຊັນຄເຮັດ ປະຈັນຕປະເທັກ ບໍ່ເຄຍບັນດາດ ດ້ວຍຊຸງຮຽນ
ນາລີຍ ວັນບວຮັນກາກ ນາກຮາບດ້ວຍເມືອງ ແລ້ວ

រំបៀបស្ថិកនុញ្ញនៃ ៤ ភាគីនៃពាណិជ្ជកម្ម

$$\begin{matrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{matrix} \otimes \begin{matrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{matrix} = \begin{matrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{matrix}$$

◎ ที่ ๙ รับท ๔ ท ๑๖ กับท ๒๐ รับกัน ท ๒ ๕๘
๕๙
๖๐

រៀបចំ នៃ អេមីនកំណែបាប

◎ การพยายามย่างหนัง แต่งสลับกับโคลง เรียกว่า การพยายามโคลง มีปัจจัยที่สำคัญคือ กิจกรรมทางการค้า ต้องกันกับกิจกรรมทางการค้า ไม่ใช่แค่ความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ แต่เป็นความต้องการทางเศรษฐกิจ ที่ต้องการสินค้าและบริการจากประเทศอื่น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศนั้นสามารถเข้าสู่ตลาดโลกได้โดยสะดวก ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั้งสองฝ่าย

๘ ช่างตันเผือกพลายพง กากาย

๘ ช่างหนังพังเพอกคลา กิรัน โคลง

◎ ອົກສນມວງເນຍມກປູ້ຂາວ ກາພຍ

๖ อีกอีกปราบไฟ ราชที่ โคลง

๑) ม้าหนังดงไกรสร	กาพย
๒) ม้าหนังดงครว	โคลง
๓) สิงห์สิหราชอาชาสังครวม	กาพย
๔) ดึงห์ศักกษิกอาชาให้ ปราบด้วยชานาญ	โคลง
๕) กาพยห่อโคลง ต้องแต่งสลับกันอย่างน	ด้วยๆ

ให้ต้องกับบท ขึ้นร้องตามท่านของเพลงแต่ไปร้าน ๆ

๑) อนงในจินดาณี มีแบบฉบับอักษร ท่านเรียกว่า ฉบับลั่นโลง จะมีแบบบังคับดอนอักษร สมผศออย่างไรไม่ทราบแน่ แต่เห็นคล้ายกับโคลงตันบ้าง โคลงสุภาพบ้าง ท่านจำแนกไว้ต่าง ๆ คือสิงหะกะติกำกามสิหฉันท์ พย়ฉฉันท์ มนากฉันท์ นาคบริพันธุ์ฉันท์ มฤคฉันท์ มนรตันฉันท์ ฉันฑจก ประทุมฉันท์ กุมราฉันท์ รัตนมาลาฉันท์ ໂທງกะฉันท์ ໂທງกติกฉันท์ ဂเชี่ยร์ดิกฉันท์

สิงหะกะติกำกาม

๑) อะคาอะคายເກອ	ກລເກີຍວ
ເຮັມໄຟກລິນແພອເກລີຍວ	ສວາສ່ໄວ
ຫາດາຍອກໃຈເນີລີຍວ	ເນົາແມ່
ຢັງບ້ານນຶ່ອງໄຫ້	ເລີສແລ້້ເລັງສຽນ

๔ ๗ ๘ ๙
นามบริพันชั้นที่

๑ แม่นอยู่ค้อยน	ชาวยัง
สะไบรแทนองค์นาง	ແຢັ່ງເກລ້າ
ปลวເວອຮອງຄ່ຽງ	ແນວພິດ
ໄຕຣໂລກຍິນໜຶ່ອງເຫັ້ນ	ຫນ່ວ່າເບີນຈອມ

ພຍົມຈັນທຸລິນໂລງ

๑ ทรนຸກ	ໄດ້ຕ້ອງບາທ	ບ້ວຈັນທຣ
ทรດໍາ	ເນື້ອໄປພື້ນ	ພາດຫນ້າ
ทรນັງ	ວ່າຈອມຂວ້າງ	ຮັກພື້ນ
ทรໄລ	ໄດ້ຕ້ອງເຈົ້າ	ໄທຍນັ້ນເຮັຍມຂອ

ມຄຈັນທສົງວາສ

๑ ນອ້າຍພຣະເຈ້ຍ່ອ	ມຸດັງຄ
ຈັບແທ່ນເທີຍຮຍງຍິງ	ສູ່ຂໍ ເສີຍເຮຍ
ນອ້າວພຣະເຈ້າຈັບ	ນຣພາດ
ສາມແຜ່ນພຣະເຈ້າແຮຍ	ບຳບວງ

ປຖຸມຈັນທເຂົາໄວແກ້ທໍານຸກຄລອນລົດ

ภูมราชนทั่นราศ

๑ พheyibเข้ากлав่า	จะกิน
ชลเนตรไหลาມริน	บ่อເວອນ
ตายสຍບขาดใจหิน	หายสวາຍ
เรยมลำภกนອ້องເຍອນ	គ່ອຍຄ້ອຍຄົນມາ
ຮັດນມາລາຈນທໍ ໄວແກທ້ນຸກພາພຍ	
ຂັ້ນທຈັກຮ່ ໄວແກ້ໂຄລງຈັກປະຫວານ	
ມະຣຕນຂັ້ນທໍ ໄວແກຣາຄສມເດົາສຽຄະນະ	
๒ นางນອ້องເຢ່ອຍງເຫຼາ	ມືຜົດ
ຮວງເຮັ່ງສຸກງາມໂອນ	ອ່ອນນ້ຳມ
ອຍ່າດກົດເກອງກດ	ເຫຼັບ
ຂັ້ນໄດຈັກເຢ່ອນຄົມ	ចາຮວງ
๓ ຮັກຜັວເສມອຊີພນອົງ	ນັງພາ
ເຮາເນກພຍຍດວງງາມ	ຂຶ່ນຂ່ອຍ
ຕນໜາຍເນກພຖາ	ລຳມາສ
ເບີນພຳນັກນີ້ຂວ້າສູ່ສຣອຍ	ອາໄສຮຍ

ฉบับที่

๑๙๔

๑ ส่วนลำวิลากสไม้ม	งามพง
ดวงเก่ารอยไปดวง	ใหม่เต้า
เอกหูปิงบคงตุรัง	ผัวอย่า
เมี้ยหนึ่งไปแสงหัน	หนุ่มแทน

ฉบับที่สองกลอนคน

- ๑ บทฉบับเหล่านี้ ข้าพเจ้าไม่ได้ศึกษา ไม่ทราบแน่
ว่าบังคับอย่างไร เห็นเป็นของบุราณก์นำมาไว้ กุลบุตรจะไคร'
รู้กูรูสืบหากุรูเรียนเทอญ ๆ

๑ จบเสร็จเบนจเบอง	แบบฉบับที่
อึกการยกกลปางบรรพ์	บอกช
พอนำแนะนำจุบปัญ	ญาเต็ก ได้นา
ไครถ่องทางเท่านั้น	นับผู้เมชา